

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Факультет української філології, культури і мистецтва
Кафедра української літератури, компаративістики і грінченкознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАКТИКУМ З ЛІТЕРАТУРНОЇ КРИТИКИ

для студентів

рівня вищої освіти: другого (магістерського)

спеціальності: 035 Філологія

спеціалізації: 035.01 Українська мова і література

освітньої програми: 035.01.02 «Літературна творчість»

Київ — 2023

Розробник:

Козлов Роман Анатолійович, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

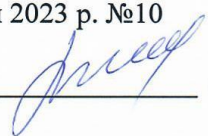
Бровко Олена Олександрівна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Викладач:

Бровко Олена Олександрівна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Протокол від 31 серпня 2023 р. №10

Завідувач кафедри (Олена БРОВКО)

Робочу програму погоджено з керівником проектної групи 035.01.02 Літературна творчість

31.08.2023 р.

Керівник проектної групи (Тетяна ВІРЧЕНКО)

Робочу програму перевірено

01.09.2023 р.

Заступник декана (Світлана ГОРОБЕЦЬ)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р. протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р. протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р. протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р. протокол №__

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120
Курс	1
Семестр	1
Кількість змістових модулів з розподілом	4
Обсяг кредитів	4
Обсяг годин, зокрема:	120
Аудиторні	32
Модульний контроль	8
Семестровий контроль	—
Самостійна робота	80
Форма семестрового контролю	Залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: сформувати в студентів здатність і базові навички літературно-критичного аналізу художніх творів.

Завдання:

- узагальнити знання про історію української літературної критики;
- підсумувати теоретичні засади поетичної мови і спостереження за нею;
- сформувати здатність давати літературно-критичну оцінку художнім творам з урахуванням сучасних мистецьких тенденцій;
- сформувати здатність оцінювати зразки літературно-критичної думки.

Завдання – сформувати наступні програмні компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК 1 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 2 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 3 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел

ЗК 4 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5 Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 6 Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 7 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій

ЗК 9 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 10 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 12 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 13 Цінування та повага різноманітності та мультикультурності

Фахові компетентності спеціальності:

ФК2 Здатність осмислювати мистецтво слова як систему систем, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.

ФК 6 Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК 7 Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень

ФК 8 Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК 13 Здатність давати літературно-критичну оцінку художнім творам з урахуванням сучасних мистецьких тенденцій; оцінювати зразки літературно-критичної думки.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Знання та розуміння:

ПРН – З-1 Виявляти глибокі знання та розуміння змісту теоретичних філологічних дисциплін в обсязі, необхідному для розв'язання професійних і науково-дослідних завдань, зокрема: загальних властивостей художньої літератури як системи систем, її зразків як творів мистецтва; еволюційного шляху розвитку вітчизняного і світового літературознавства; засад поетики літературного твору, художнього тексту, множинності його інтерпретацій, варіативності підходів; зв'язку художньої літератури з історією та станом духовної культури народу; принципів і методів літературознавчого аналізу художнього тексту та інтерпретації літературного твору; актуальних проблем вивчення літературних напрямів, стилів, жанрів, образів, сюжетно-композиційних особливостей, засобів художньої виразності.

ПРН – У-1 Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН – У-2 Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН – У-3 Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН – У-4 Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПРН – У-5 Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації

ПРН – У-7 Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти літературної творчості

ПРН – У-10 Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

ПРН – С-1 Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН – С-3 Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН – С -5 Багатоаспектно і об'єктивно оцінювати художні якості авторського рукопису; сучасні та класичні художні твори.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назви змістових модулів, тем	Усьо го	Розподіл годин за видами робіт					
			Аудиторна					Самост ййна
			Лекці ї	Сем інар и	Прак тичні	Лаб орат орні	Моду льні й контр оль	
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади літературної критики								
	1. Літературна критика в культурі та науці	1	1					
	2. Жанри літературної критики	3	1		2			
	3. Принципи літературно-критичної оцінки	34	2		2			30
	Модульний контроль	2						
	<i>Разом</i>	40	4		4		2	30
Змістовий модуль 2. Літературна критика і медіа								
	4. Сучасні українські літературні журнали та газети	2				2		
	5. Літературна критика в онлайн-медіа	2			2			15
	6. Світовий досвід організації літературно-критичної справи	32			2			15
	Модульний контроль	2						
	<i>Разом</i>	38			4	2	2	30
Змістовий модуль 3. Літературно-критична стаття								
	7. Структура і задачі літературної рецензії	10	1		2	2		5
	8. Підходи до написання літературно-критичної статті	10	1		2	2		5
	Модульний контроль	2						
	<i>Разом</i>	22	2		4	4	2	10
Змістовий модуль 4. Літературно-критичний огляд								
	9. Задум і композиція літературно-критичного огляду	9	2		2			5
	10. Сильні та слабкі сторони жанру огляду	9			2	2		5
	Модульний контроль	2						
	<i>Разом</i>	20	2		4	2	2	10
Підготовка та проходження контрольних заходів								
	<i>Усього</i>	120	8		16	8	8	80

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЛІТЕРАТУРНОЇ КРИТИКИ

Тема 1. Літературна критика в культурі та науці

Місце літературної критики у філології, видавничій справі, літературному процесі, культурі загалом. Завдання та цілі літературної критики. Літературна критика як професійна діяльність.

Тема 2. Жанри літературної критики

Літературно-критична стаття, огляд, нарис, есе, портрет. Інтерв'ю як особливий літературно-критичний жанр.

Тема 3. Принципи літературно-критичної оцінки

Загальна еволюція літературно-критичної думки. Аспекти літературно-критичного вивчення художнього явища. Формальний та історичний підходи. Соціологічне та ідеологічне тлумачення твору. Міметична концепція. Загальна теорія інтерпретації в критиці. Деконструкція.

МОДУЛЬ 2

ЛІТЕРАТУРНА КРИТИКА І МЕДІА

Тема 4. Сучасні українські літературні журнали та газети

Роль друкованої періодики в сучасному літературному процесі.

Газети «Літературна Україна», «Українська літературна газета», журнали «Кур'єр Кривбасу», «Дніпро», «Слово і час» та інші.

Популярні сучасні українські літературні критики.

Тема 5. Літературна критика в онлайн-медіа

Особливості побутування літературної критики в онлайн-просторі. Буквоїд, Літакцент, Читомо, LiveLib, Knugoman, Друг читача, блог Yakaboo.

Тема 6. Світовий досвід організації літературно-критичної справи

Літературна критика в сучасному глобалізованому світі. Спеціалізовані журнали та онлайн-майданчики.

МОДУЛЬ 3

ЛІТЕРАТУРНО-КРИТИЧНА СТАТТЯ

Тема 7. Структура і задачі літературної рецензії

Завдання літературно-критичної рецензії. Обсяг та план статті. Робота з фактичним матеріалом, цитування.

Тема 8. Підходи до написання літературно-критичної статті

Наукові аспекти літературно-критичної оцінки. Ключові аспекти висвітлення оцінки творів різних жанрів. Деталізація матеріалу, пошук додаткової інформації, аргументація.

МОДУЛЬ 4

ЛІТЕРАТУРНО-КРИТИЧНИЙ ОГЛЯД

Тема 9. Задум і композиція літературно-критичного огляду

Завдання літературно-критичного огляду. Вибір та обсяг фактичного матеріалу. Структурування матеріалу. Визначення провідних аспектів огляду.

Тема 10. Сильні та слабкі сторони жанру огляду

Наукові аспекти літературно-критичного огляду. Аргументація, цитування. Огляд та історико-літературне дослідження.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-ть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		к-ть одиниць	максимальна кількість балів	к-ть одиниць	максимальна кількість балів	к-ть одиниць	максимальна кількість балів	к-ть одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2			1	1	1	1
Відвідування практичних занять	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Відвідування лабораторних занять	1			1	1	2	2	1	1
Робота на практичному занятті	10	2	20	2	20	2	20	2	20
Робота на лабораторному занятті	10			1	10	2	20	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	5	25	5	25				
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
<i>Разом</i>			74		83		70		59
Максимальна кількість балів: 286									
Розрахунок коефіцієнта: $286 : 100 = 2,86$									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії їх оцінювання

Тема 3. Принципи літературно-критичної оцінки

Порядок виконання

Оберіть одного із сучасних українських літературних критиків. Знайдіть не менше чотирьох його праць і визначте в них провідні принципи літературно-критичної оцінки та основні ідеї кожної з літературно-критичних студій обраного Вами автора. Охарактеризуйте літературно-критичні принципи, оцініть дотримання їх критиком.

Вимоги до оформлення

Підготуйте есе обсягом 0,1–0,2 авт. арк.

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка – 5 балів за кожен вид роботи (4 зреферовані літературно-критичні студії одного критика + есей = 25 балів) .
2. Оцінюватимуться деталізація та обґрунтованість зроблених висновків.

№ п/п	Критерії	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Самостійність написання	2,5 бали
2.	Аргументованість висновків	2,5 бали
	Разом	5 балів

Тема 5, 6. Літературна критика в онлайн-медіа. Світовий досвід організації літературно-критичної справи

Порядок виконання

Оберіть один (з тих, що не обговорювалися в аудиторії) із сучасних онлайн-майданчиків для розміщення літературних рецензій. Визначте в ньому тематику, автуру, представлені літературно-критичні жанри, аудиторію. Знайдіть і охарактеризуйте не менше чотирьох літературно-критичних студій різних жанрів, розміщених на обраному Вами ресурсі.

Вимоги до оформлення

Підготуйте есе обсягом 0,1–0,2 авт. арк.

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка – 5 балів за кожен вид роботи (4 зреферовані літературно-критичні студії з одного інформаційного ресурсу + есей = 25 балів) .2. Оцінюватимуться багатоаспектність оцінки, аргументація, використання фактичного матеріалу.

№ п/п	Критерії	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Самостійність написання	2,5 бали
2.	Аргументованість висновків	2,5 бали
	Разом	5 балів

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль 1

Презентуйте та захистіть свою самостійну роботу з теми 3.

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка — 25 балів.
2. Оцінюватимуться ясність і впевненість виступу, володіння фактичним матеріалом, відповіді на питання.

Модульний контроль 2

Презентуйте та захистіть свою самостійну роботу з тем 5–6.

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка — 25 балів.
2. Оцінюватимуться ясність і впевненість виступу, володіння фактичним матеріалом, відповіді на питання.

Модульний контроль 3

Складіть літературно-критичну статтю за твором, що вийшов за останні 3 роки, презентуйте та захистіть її перед групою.

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка — 25 балів.
2. Оцінюватимуться дотримання вимог жанру, аргументованість висновків, упевненість виступу, володіння фактичним матеріалом, відповіді на питання.

Модульний контроль 3

Складіть літературно-критичний огляд за книгами, що вийшли за останні 5 років, презентуйте та захистіть його перед групою.

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка — 25 балів.
2. Оцінюватимуться дотримання вимог жанру, аргументованість висновків, упевненість виступу, володіння фактичним матеріалом, відповіді на питання.

Критерії оцінювання модульних контрольних робіт

	Оцінка
Відмінно 25-23	Знання, виконання в повному обсязі з незначною кількістю (1-2) несуттєвих помилок (вищий рівень)
Дуже добре 22-20	Знання, виконання в повному обсязі зі значною кількістю (3-4) несуттєвих помилок (рівень вище середнього)
Добре 19-17	Знання, виконання в неповному обсязі з незначною кількістю (1-2) суттєвих помилок (середній рівень)
Задовільно 16-15	Знання, виконання в неповному обсязі зі значною кількістю (3-5) суттєвих помилок/недоліків (рівень нижче середнього)
Достатньо 14-10	Знання, виконання в неповному обсязі, але є достатніми і задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання (рівень нижче середнього)
Незадовільно 9-7	Знання, виконання недостатні і не задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання з можливістю повторного складання модулю (низький рівень)
Незадовільно 6-1	З обов'язковим повторним курсом модуля (знання, вміння відсутні)

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль з дисципліни проводиться відповідно до робочого навчального плану у формі заліку в терміни, встановлені графіком навчального

процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою. Під час заліку засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з 4 кредитних модулів оцінюється за результатами поточного контролю (поточного опитування, виконання самостійної роботи, робіт на практичних і лабораторних заняттях тощо) протягом семестру.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТКА ДИСЦИПЛІНИ

«Практикум з літературної критики»

Разом: 120 год.: лекції – 8 год., практичні заняття – 16 год., лабораторні заняття – 8 год., самостійна робота – 80 год., модульний контроль – 8 год.

Модуль	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 3	
Назва модуля	Теоретичні засади літературної критики			Літературна критика і медіа			Літературно-критична стаття		Літературно-критичний огляд	
Кількість балів за модуль	74 бали			83 бали			70 балів		59 балів	
Теми лекцій	Літературна критика як явище		Принципи літературно-критичної оцінки						Особливості літературно-критичного огляду	
Теми практичних занять		Жанри літературної критики	Засади роботи літературного критика		Літературна критика в онлайн-медіа	Світовий досвід організації літературно-критичної справи	Структура літературної рецензії	Підходи до написання літературно-критичної статті	Планування літературно-критичного огляду	Наукові засади літературно-критичного огляду
Теми лабораторних занять				Сучасні українські літературні і журналістські газети			Планування літературної рецензії	Робота з фактичним матеріалом для літературно-критичної статті		Практичні аспекти жанру огляду
Самостійна робота	Самостійна робота 1-5 (25 б.)			Самостійна робота 1-5 (25 б.)						
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 б.)			Модульна контрольна робота 2 (25 б.)			Модульна контрольна робота 3 (25 б.)		Модульна контрольна робота 4 (25 б.)	
Підсумковий контроль	Залік									

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні

1. Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки XX ст. / ред. М. Зубрицька. Львів, 2002.
2. Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики. Київ, 1998.
3. Гром'як Р. Історія української літературної критики (від початків до кінця XIX століття). Тернопіль, 1999.
4. Козлик І. Літературознавчий аналіз художнього тексту/твору в умовах сучасної міжнаукової та міжгалузевої взаємодії. Брно, 2020. 235 с.
5. Наєнко М. Історія українського літературознавства і критики. Київ, 2010.
6. Хороб С. Критика: дух часу, дух аналізу чи стан свідомості й душі?!.. Прикарпатський вісник НТШ. Слово. 2012. № 2(18).
7. Шестопалова Т. П. Історія української літературної критики XX століття: навч.-метод. посіб. для орг. самост. роб. студ. Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2012. 223 с.

Додаткові

1. Гундорова Т. Транзитна культура. Симптоми постколоніальної травми: статті та есеї. К. : Грані-Т, 2013. 548 с.
2. Моренець В. Оксиморон : Літературознавчі статті, дослідження, есеї / Володимир Моренець. К. : Аграр Медіа Груп, 2010. 528 с.
3. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. К.: Либідь, 1999. – 398 с.
4. Рудницький М. Від Мирного до Хвильового. Між ідеєю й формою / Михайло Рудницький. Дрогобич: Відродження, 2009. 504 с.
5. Луцький Ю. Літературна політика в радянській Україні 1917 – 1934. К. : Вид-во КНУ, 2000. – 244 с.
6. Людина в часі - 1 (філософські аспекти української літератури XX - XXI ст.) / [наук. ред. В. Моренець ; упоряд. М. Ткачук] ; Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія». К. : [Унів. вид-во «Пульсари»], 2010. 275 с.
7. Людина в часі - 2 (філософські аспекти української літератури XX - XXI ст.) / [наук. ред. В. Моренець ; упоряд. Л. Пізнюк] ; Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія». К. : [Унів. вид-во «Пульсари»], 2011. 248 с.
8. Томпсон Е. Трубадури імперії (російська література і колоніалізм). К. : Основи, 2006. 368 с.
9. Шкандрій М. В обіймах імперії: російська і українська літератури новітньої доби ; пер. з англ. Петро Таращук. К. : Основи, 2004. 496 с.
10. Cambridge Advanced Learner's Dictionary. Electronic Version 1,0 – Cambridge University Press, 2003.

Інформаційні ресурси

<http://www.nbuv.gov.ua>

<http://litakcent.com/>

<http://www.chytomo.com/>

<http://bukvoid.com.ua/>

<http://litmisto.org.ua/>

<http://www.utoronto.ca/elul/Main-Ukr.html>